

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **Ing. J. H.**, právně zastoupený Mgr. Petrem Řehákem, advokátem se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha 2, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 5. 2005, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 4 Cad 61/2005, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2005, č. j. 4 Cad 61/2005 – 10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná rozhodnutím ze dne 31. 5. 2005, č. X, na základě § 37 odst. 1 ve znění účinném od 1. 1. 2004, § 37 odst. 5 ve znění účinném v době od 1. 12. 1998 do 31. 12. 2003 a § 56 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), obnovila žalobci od 1. 4. 2005 výplatu starobního důchodu ve výši 16 062 Kč měsíčně, která mu byla na základě rozhodnutí žalované ze dne 15. 12. 1998, č. X, dnem 3. 4. 1998 zastavena. Žalovaná však současně zamítla žádost žalobce na obnovení výplaty starobního důchodu v období od jejího zastavení dnem 3. 4. 1998 do dne jejího obnovení, tj. do 31. 3. 2005 včetně.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že dávka starobního důchodu byla žalobci rozhodnutím ze dne 29. 10. 1997 od 1. 7. 1997 přiznána s tím, že nárok na důchod vznikl v době před účinností zákona o důchodovém pojištění a jeho výše byla stanovena s ohledem na jeho § 72. Výplata důchodu byla zastavena rozhodnutím ze dne 15. 12. 1998

dnem 3. 4. 1998, neboť žalobce podle § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění neupravil svůj pracovní poměr sjednaný na dobu neurčitou na pracovní poměr na dobu určitou. Žalovaná vyjádřila, že na žalobce spadá § 37 zákona o důchodovém pojištění, neboť i když mu nárok na důchod vznikl podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/1988 Sb.“), s ohledem na § 70 zákona o důchodovém pojištění došlo k transformaci a integraci v § 70 vyjmenovaných důchodů přiznaných podle předpisů účinných před 1. 1. 1996 do věcného rozsahu dávkového systému zákona o důchodovém pojištění. Proto byl, s ohledem na novelu zákona o důchodovém pojištění č. 289/1997 Sb., od 3. 4. 1998 povinen upravit dobu trvání svého pracovního poměru tak, aby splňoval podmínky pro výplatu starobního důchodu stanovené § 37 odst. 5 ve znění účinném do 31. 12. 2003 a s účinností od 1. 1. 2004 podmínky stanovené § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Vzhledem k tomu, že žalobce měl až do 31. 3. 2005 uzavřenu pracovní smlouvu, zakládající pracovní poměr na dobu neurčitou, nesplňoval od 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005 zákonné podmínky pro výplatu dávky starobního důchodu.

Městský soud v Praze žalobu žalobce proti tomuto rozhodnutí žalované rozsudkem ze dne 25. 11. 2005, č. j. 4 Cad 61/2005 - 10, zamítl. Ve svém rozhodnutí uvedl, že žalovaná vycházela ze správně zjištěných skutečností a postupovala v souladu se zákonem. Žalobci vznikl nárok na starobní důchod dosažením věku 60 let k 14. 2. 1992. O jeho výplatu však požádal v roce 1997, s tím, že ji požaduje od 1. 7. 1997. Protože v této době nadále trval žalobcův pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou, žalovaná postupovala s ohledem na znění § 72 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož se výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. 1. 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod ke dni 31. 12. 1995 nepřetržitě zaměstnání a nepobírali tento důchod ani jeho část, stanoví podle předpisů platných po 31. 12. 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Žalobci byl přiznán důchod podle zákona platného v době vzniku nároku na starobní důchod, tj. podle zákona č. 100/1988 Sb. Soud však vyjádřil, že tato skutečnost, kdy žalobci nebyl přiznán důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění, nýbrž podle dřívějšího zákona č. 100/1988 Sb., neznamená, že se na tento starobní důchod nevztahuje režim zákona o důchodovém pojištění. Podle § 70 zákona o důchodovém pojištění se starobní, invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody přiznané před 1. 1. 1996 považují za starobní, invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle zákona o důchodovém pojištění.

Jako nedůvodnou proto soud označil žalobní námitku, že ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003 a poté od 1. 1. 2004 se na něj nevztahuje. Žalobce byl po celou dobu od přiznání starobního důchodu v roce 1997 až do 31. 3. 2005 zaměstnán v pracovním poměru uzavřeném na dobu neurčitou. Žalobci proto v období od 3. 4. 1998 do 31. 12. 2003 podle § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění výplata jeho starobního důchodu nenáležela. Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 zákona o důchodovém pojištění náležela jen těm osobám, které vykonávaly výdělečnou činnost na základě pracovněprávního vztahu sjednaného na dobu určitou, bylo-li možné jej podle zvláštních předpisů na tuto dobu sjednat. V období od 1. 1. 2004 do 31. 3. 2005 žalobci výplata starobního důchodu nenáležela s ohledem na znění § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 2004, neboť pracovněprávní vztah, na jehož základě vykonával výdělečnou činnost, nebyl sjednán na dobu určitou, nejdéle však na dobu jednoho roku. Soud proto žalobu na základě shora uvedeného jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnost namítl žalobce (dále též „stěžovatel“) nezákonnost rozhodnutí soudu prvního stupně pro nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatel předně uvedl, že se žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí nevypořádala s nárokem na výplatu starobního důchodu, protože starobní důchod vyplácí až od 1. 4. 2005. Nárok na důchod mu vznikl podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. dne 14. 2. 1992, přičemž posuzování nároků vzniklých před 1. 1. 1996 řeší § 68 a 69 zákona o důchodovém pojištění. Nárok na jeho výplatu uplatnil dne 6. 5. 1997. Důchod mu byl přiznán dne 29. 10. 1997 podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. a od 1. 7. 1997 fakticky vyplácen. Rozhodnutím ze dne 15. 12. 1998 byla stěžovateli podle § 37 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění zastavena výplata starobního důchodu, neboť nesplnil podmínky stanovené § 37 odst. 5 téhož zákona, ač mu vznikl nárok na důchod již 14. 2. 1992 podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. a nikoli podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Stěžovateli není jasné, proč mu nebyl vyplácen starobní důchod v období od 3. 4. 1998 do 1. 4. 2005. S tím se soud nedostatečně vypořádal, což způsobilo nesprávné posouzení právní otázky.

Podle stěžovatele je § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění nesprávně aplikován, neboť stěžovateli nevznikl nárok na důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění, nýbrž mu vznikl dne 14. 2. 1992 podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. Vzhledem k § 55 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění má stěžovatel nárok na důchod od 1. 7. 1997 až do své smrti. Má proto nárok na obnovení výplaty starobního důchodu počínaje 3. 4. 1998 do 1. 4. 2005. Stěžovatel rovněž dal na vědomí žalované, že si nepřeje, aby v jeho případě docházelo k procentnímu zvýšení důchodu za období od 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005, což žalovaná nerespektovala. Žalovaná se nezabývala § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, protože je její napadené rozhodnutí nezákonné.

Stěžovatel dále namítl, že starobní důchod mu byl přiznán po 1. 1. 1996, ač mu na něj vznikl nárok již dne 14. 2. 1992. Ustanovení § 70 zákona o důchodovém pojištění se týká starobních důchodů přiznaných před 1. 1. 1996, kdežto stěžovateli byl přiznán starobní důchod rozhodnutím ze dne 29. 10. 1997 od 1. 7. 1997.

Uzavřel, že nárok na starobní důchod mu vznikl dne 14. 2. 1992 podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb., a proto jeho nárok na důchod nelze posuzovat jako nárok vzniklý podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Proto se na něj nevztahuje § 37 zákona o důchodovém pojištění. S ohledem na tyto skutečnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2006, č. j. 4 Cad 61/2005 - 10, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že souhlasí s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2005, č. j. 4 Cad 61/2005 - 10, a navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel uplatnil důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nesprávného posouzení právní otázky

soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžejní námitkou stěžovatele je, že žalovaná a posléze soud nesprávně vyložili § 70 zákona o důchodovém pojištění, který se podle něj vztahuje pouze na důchody přiznané před 1. 1. 1996, zatímco jemu nárok na důchod vznikl 14. 2. 1992 a přiznám mu byl až rozhodnutím žalované ze dne 29. 10. 1997 k 1. 7. 1997. To má za následek, že nespadá pod rozsah § 37 zákona o důchodovém pojištění, neboť nárok na důchod mu nevznikl podle jeho § 29, nýbrž podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb.

Po přezkoumání kasační stížnosti napadeného rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Městský soud v Praze správně rozhodl, pokud žalobu zamítl. Nejvyšší správní soud považuje za žádoucí doplnit právní názor soudu prvního stupně, není však důvodu, aby ke kasační stížnosti rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Z hlediska zachování jednoty a věcné správnosti rozhodování, jakož i k poskytnutí informace žalovanému správnímu orgánu i soudu o tom, jak je třeba v budoucnu k věci přistupovat, zde postačí, aby Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí o kasační stížnosti vyslovil právní názor, který k věci samé zaujal. Opačný postup, tedy zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně, třebaže bylo věcně správné, i když vycházelo z ne zcela přesného právního posouzení věci, by byl v rozporu se zásadou zákazu brojení opravnými prostředky jen proti důvodům rozhodnutí soudu, promítnutou také v § 104 odst. 2 *in fine* s. ř. s., jakož i se zásadou hospodárnosti a procesní ekonomie řízení. Výjimkou by byl případ, kdy by užitě důvody rozhodnutí soudu činily nepřezkoumatelným a byl by dán důvod k jeho zrušení pro tuto vadu – to však Nejvyšší správní soud v souzené věci neshledal.

Podle Nejvyššího správního soudu je v dané věci klíčové, zda na stěžovatele dopadá § 37 zákona o důchodovém pojištění, a to v jeho různých časových verzích v letech 1998 až 2005.

Stěžovatel dne 14. 2. 1992 dosáhl věku 60 let, čímž splnil podmínku pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb., účinného do 31. 12. 1995. O jeho přiznání však do 31. 12. 1995 nepožádal, starobní důchod proto nepobíral, přičemž byl nadále po vzniku nároku na starobní důchod nepřetržitě zaměstnán, a to až do 31. 3. 2005. Žádost o přiznání starobního důchodu podal stěžovatel až dne 6. 5. 1997, přičemž žalovaná jeho žádosti vyhověla a rozhodnutím ze dne 29. 10. 1997, č. X, přiznala stěžovateli od 1. 7. 1997 podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. a § 72 zákona o důchodovém pojištění starobní důchod ve výši 8196 Kč měsíčně.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud považuje za vhodné a potřebné zmínit rozlišení mezi nárokem na dávku a nárokem na její výplatu. Podle § 54 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění vzniká nárok na důchod (tj. dávku systému důchodového pojištění) dnem splnění podmínek stanovených zákonem o důchodovém pojištění. Vzhledem k tomu, že stěžovateli vznikl nárok na důchod, což Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, dne 14. 2. 1992, před účinností zákona o důchodovém pojištění, tj. před 1. 1. 1996, a rozhodováno o něm bylo za účinnosti zákona o důchodovém pojištění dne 29. 10. 1997, žalovaná uplatnila § 68 přechodných ustanovení zákona o důchodovém pojištění. V něm je uvedeno, že *o nárocích na důchody, které vznikly před 1. 1. 1996 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto ... se rozhodne s odchylkami dále uvedenými podle předpisů platných před 1. 1. 1996*. Jedná se o projev zásady zachování nároků získaných podle příslušných právních předpisů, i když se o nich rozhoduje již za účinnosti pozdější právní úpravy. Žalovaná

proto nejprve posoudila, zda stěžovateli vůbec vznikl nárok na důchod, v jeho případě starobní důchod, přičemž postupovala podle dřívějších předpisů, tak jak jí ukládal § 68 zákona o důchodovém pojištění.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel splnil podmínky vzniku nároku na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb., rozhodla žalovaná dále o splnění nároku na jeho výplatu (tj. výplatu dávky). Podle § 54 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel požádal o přiznání starobního důchodu od 1. 7. 1997 až dne 6. 5. 1997, tedy za účinnosti zákona o důchodovém pojištění, jeho výše byla určena s ohledem na znění § 72 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění tak, že *výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. lednem 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod nepřetržitě zaměstnáni ke dni 31. prosince 1995 a nepobírali tento důchod ani jeho část, se stanoví podle předpisů platných po 31. prosinci 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. lednem 1996.* Protože výše starobního důchodu vypočtená podle zákona o důchodovém pojištění byla zřejmě pro stěžovatele výhodnější, nebyl při vypočtení výše starobního důchodu aplikován zákon č. 100/1988 Sb.

Zatímco nárok na důchod podle § 55 zákona o důchodovém pojištění uplynutím času nezaniká, jinak je tomu s nárokem na výplatu důchodu. Rozhodnutí o nároku na dávku (důchod) má pravidelně deklaratorní povahu. Představuje v sobě totiž úsudek z hlediska splnění hmotněprávních podmínek. Dávkový (důchodový) nárok vzniká *ex lege*, nezávisle na procesní aktivitě oprávněného. Oproti tomu rozhodnutí o nároku na výplatu dávky (důchodu) je rozhodnutím konstitutivním. Nárok na výplatu dávky (důchodu) totiž nevzniká pouze splněním hmotněprávních podmínek, nýbrž jeho vznik je podmíněn i právním úkonem, kterým je jeho žádost o přiznání nebo vyplácení důchodu (srov. Tröster, P. a kol. Právo sociálního zabezpečení. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 106 – 107). V důsledku toho je možná situace, kdy po dobu trvání nároku na důchod nemusí být splněny podmínky nároku na jeho výplatu. To je právě stěžovatelův případ.

Rozhodným je v daném případě to, jak nahlížet na starobní důchod, na který vznikl nárok dne 14. 2. 1992, podle § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb., tj. před 1. 1. 1996 a účinností zákona o důchodovém pojištění, zatímco nárok na jeho výplatu stěžovateli vznikl až dnem 1. 7. 1997.

Starobní důchod byl stěžovateli přiznán dne 29. 10. 1997 od 1. 7. 1997, tedy za účinnosti zákona o důchodovém pojištění. Nárok na výplatu dávky vznikl s ohledem na § 54 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění dnem 1. 7. 1997. Výplata starobního důchodu byla tedy stěžovateli přiznána podle zákona o důchodovém pojištění, přičemž výše starobního důchodu byla stěžovateli určena podle pravidel obsažených v § 72 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

Vzhledem k novele zákona o důchodovém pojištění č. 289/1997 Sb. a jeho čl. I bodu 5 došlo k doplnění § 37 zákona o důchodovém pojištění o odst. 5 ve znění *výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, náleží osobám vykonávajícím výdělečnou činnost na základě pracovněprávního vztahu, jen pokud tento vztah byl sjednán na dobu určitou, lze-li jej podle zvláštních předpisů na tuto dobu sjednat; ustanovení odstavce 1 není přitom dotčeno.* Ve článku V. bodu 4. přechodných ustanovení zákona č. 289/1997 Sb. bylo stanoveno, že *jestliže poživatel starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 1998*

je k tomuto dni výdělečně činný, vztahuje se na něho podmínka pro výplatu tohoto důchodu uvedená v § 37 odst. 5 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění tohoto zákona (čl. I bod 5), a pokud do dne předcházejícího splátce starobního důchodu splatné v dubnu 1998 neupraví svůj pracovněprávní vztah v souladu s touto podmínkou, nenáleží mu od této splátky výplata starobního důchodu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel patřičným způsobem ve stanovené době neupravil svůj pracovní poměr tak, aby vyhověl podmínkám souběhu výplaty starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti, žalovaná rozhodnutím ze dne 15. 12. 1998, č. X, dnem 3. 4. 1998 zastavila stěžovateli výplatu starobního důchodu.

Stěžovatel namítá, že v návěti § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění, účinného od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003, použitý výraz *výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29...* vylučuje aplikaci tohoto ustanovení na starobní důchody, na které vznikl nárok podle předchozích předpisů, tj. v jeho případě podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. Obdobně je tomu i u znění § 37 odst. 1 s účinností od 1. 1. 2004. V důsledku toho na něj § 37 zákona o důchodovém pojištění nespadá.

Žalovaná a posléze i soud prvního stupně postupovaly s ohledem na § 70 zákona o důchodovém pojištění, který stanoví, že *důchody starobní, invalidní, částečně invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, přiznané před 1. lednem 1996, se považují za starobní, plně invalidní, částečně invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle tohoto zákona, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. prosince 1995, včetně zvýšení důchodu o pevnou částku podle zvláštních zákonů 26) (dále jen "zvýšení o pevnou částku"), pokud se dále nestanoví jinak.* Jedná se o transformační ustanovení, podle něhož se zákon o důchodovém pojištění vztahuje i na důchody přiznané podle dřívějších právních předpisů.

V posuzovaném případě však došlo k přiznání starobního důchodu až po 1. 1. 1996, konkrétně ke dni 1. 7. 1997 rozhodnutím ze dne 29. 10. 1997. Tuto skutečnost však soud prvního stupně opomenul, když vyjádřil, že stěžovateli byl přiznán důchod podle zákona č. 100/1988 Sb. Ustanovení § 70 zákona o důchodovém pojištění v této souvislosti, a na posuzovaný případ, použít nelze. To by bylo možné použít jen kdyby byl stěžovateli starobní důchod přiznán před 1. 1. 1996, což se však nestalo. Nejvyšší správní soud vyjadřuje právní názor, že pokud se zákon o důchodovém pojištění použije na důchody přiznané před nabytím jeho účinnosti, není důvod pochybovat o tom, že se tentýž zákon použije i na důchody přiznané za doby jeho účinnosti. Opačný přístup by zaváděl neodůvodněné rozlišné diskriminační zacházení se dvěma kategoriemi pojištěných osob. Podle zásady zákonnosti, kterou jsou v demokratickém právním státě vázány orgány veřejné moci platí, že tyto rozhodují podle platné a účinné právní úpravy v době, kdy tato rozhodnutí činí. Výplata starobního důchodu, na který vznikl stěžovateli nárok dne 14. 2. 1992 podle § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb., byla přiznána za účinnosti pozdější právní úpravy představované zákonem o důchodovém pojištění. Podle tohoto právního předpisu, tj. podle zákona o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb., žalovaná postupovala, když posuzovala, zda jsou u stěžovatele splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu. Jeho výši určila rovněž podle zákona o důchodovém pojištění, který ve svém § 72 odst. 1 výslovně stanovil způsob určení jeho výše.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že starobní důchod stěžovatele je třeba posuzovat jako starobní důchod přiznaný podle zákona o důchodovém pojištění. Pouze a jen otázka vzniku nároku na starobní důchod byla posuzována podle předcházejících právních předpisů a nárok na něj vznikl podle § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb. Přiznán však byl za účinnosti zákona o důchodovém pojištění, a proto je třeba stěžovatelův starobní důchod

posuzovat tak, jako by se jednalo o starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění. Podle zákona o důchodovém pojištění je třeba posuzovat i podmínky pro jeho výplatu.

Stěžovatel tudíž spadá ohledně podmínek pro vznik, změnu nebo zánik nároku na výplatu starobního důchodu pod věcný rozsah zákona o důchodovém pojištění. Ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění, stanovující podmínky pro uchování nároku na výplatu starobního důchodu, ve znění účinném od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003 v § 37 odst. 5 a od 1. 1. 2004 v § 37 odst. 1 se použije i na stěžovatele, a ovlivňuje proto nárok na výplatu dávky podle § 56 odst. 1 písm. b) a d) zákona o důchodovém pojištění.

Podle § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003 byla stanovena podmínka pro výplatu starobního důchodu při souběhu s příjmem z výdělečné činnosti v podobě existence pracovněprávního vztahu sjednaném na dobu určitou. Aby poživatel starobního důchodu náležela jeho výplata, musel si sjednat pracovněprávní vztah, na jehož základě byl výdělečně činný, na dobu určitou. Věk ani období vzniku nároku na starobní důchod podle § 37 odst. 1 a 3 zákona o důchodovém pojištění nebyly podstatné, proto se tato podmínka vztahovala i na osoby starší 65 let a platila i v období dvou let po vzniku nároku na starobní důchod. Podle § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 2004 byla stanovena podmínka pro souběh výplaty starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti tak, že výplata starobního důchodu náleží jen těm osobám, které vykonávají výdělečnou činnosti na základě pracovněprávního vztahu sjednaném na dobu určitou, nejdéle však na dobu jednoho roku. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nijak neupravil svůj pracovní poměr, v období od 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005 nesplňoval zákonné podmínky umožňující souběžné pobírání starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti. Proto mu výplata starobního důchodu nepřislušela.

K námitce stěžovatele, že i přes jeho výslovný zákaz došlo k procentuálnímu zvýšení výše jeho starobního důchodu Nejvyšší správní soud odkazuje na shora zmíněnou zásadu zákonnosti a § 34 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, který ukládá povinnost zvyšovat výši procentní výměry starobního důchodu, pokud pojištěnec po vzniku nároku na tento důchod nepobíral po dobu výkonu výdělečné činnosti starobní důchod. V daném případě nebylo dáno žalované k úvaze, zda ke zvýšení procentní výměry přistoupí, či nikoli. Zákon jí tuto povinnost uložil a ona byla povinna ji respektovat. Na jakákoli přání, příkazy, či naopak zákazy poživatelů dávek důchodového pojištění žalovaná nemohla a ani nesměla brát zřetel.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti uplatnil důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat pro nepřezkamatelnost rozhodnutí soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel tuto vadu spatřuje v tom, že se soud prvního stupně nevypořádal s nárokem na výplatu starobního důchodu po jeho obnovení s ohledem na § 55 zákona o důchodovém pojištění, neboť žalovaná mu vyplácí starobní důchod až od 1. 4. 2005. Dále v této souvislosti namítl, že soud nedostatečně rozvedl skutečnosti, proč mu od 3. 4. 1998 do 1. 4. 2005 nebyl vyplácen starobní důchod.

Nejvyšší správní soud v dané souvislosti považuje za potřebné odkázat na právní závěry učiněné výše. Stěžovatel si totiž nadále zaměňuje pojmy: nárok na dávku a nárok na její výplatu. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že předmětem řízení před žalovanou a posléze i řízení před soudem prvního stupně nebyla otázka vzniku nároku na starobní

důchod. Ten skutečně stěžovateli vznikl dne 14. 2. 1992 podle § 21 odst. písm. e) zákona č. 100/1988 Sb. Jinou věcí však je, že nárok na výplatu této dávky, který žije samostatným životem, byl přiznán dne 29. 10. 1997 s účinností od 1. 7. 1997. A tak, zatímco nárok na starobní důchod stěžovateli od 14. 2. 1992 do současnosti nadále trvá, jinak tomu bylo s nárokem na výplatu dávky v období do 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005. Jak již dostatečně vyjádřila žalovaná, včetně jejích mnoha sdělení a odpovědí na stěžovatelova podání, jak jsou obsažena ve správním spise, a posléze i soud prvního stupně, stěžovateli v tomto období nevznikl nárok na výplatu dávky starobního důchodu, neboť nesplňoval podmínky § 37 zákona o důchodovém pojištění, v okamžiku jeho účinností od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003 podle § 37 odst. 5 a od 1. 1. 2004 podle § 37 odst. 1. Nárok na výplatu starobního důchodu stěžovateli od 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005 nevznikl, proto mu nebyl vyplácen. Potom, co splnil podmínky § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, došlo k obnovení jeho výplaty podle § 56 odst. 1 písm. b) a d) zákona o důchodovém pojištění. Tato námitka proto není důvodná.

Nejvyšší správní soud, s ohledem na shora uvedené právní závěry, celkově uzavírá, že stěžovatelův nárok na výplatu starobního důchodu se řídí zákonem o důchodovém pojištění, a to i za skutečnosti, kdy nárok na něj vznikl dne 14. 2. 1992 za účinnosti předchozí právní úpravy dané § 21 odst. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Sb. Stěžovatel požádal o přiznání starobního důchodu za účinnosti právní úpravy pozdější, podle které mu byl důchod, s nárokem na něj trvajícím od 14. 2. 1992, přiznán a s účinností od 1. 7. 1997 také fakticky vyplácen. Stěžovatel svou žádostí ze dne 6. 5. 1997 o přiznání starobního důchodu splnil jednu z podmínek § 54 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění pro jeho výplatu. Podmínky, na jejichž základě mu byl starobní důchod vyplácen přestal splňovat od 3. 4. 1998. Neupravil si totiž svůj pracovní poměr tak, aby vyhovoval požadavkům § 37 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění s účinností od 1. 1. 1998 do 31. 12. 2003 a § 37 odst. 1 téhož zákona s účinností od 1. 1. 2004. V období od 3. 4. 1998 do 31. 3. 2005 stěžovateli nebyl starobní důchod vyplácen, neboť na jeho výplatu neměl nárok. Nárok na jeho výplatu se mu obnovil až okamžikem, kdy splnil podmínku podle § 37 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, na což žalovaná reagovala svým rozhodnutím ze dne 31. 5. 2005, č. X, když mu od 1. 4. 2005 výplatu starobního důchodu obnovila.

Nejvyšší správní soud dospěl ze všech výše uvedených důvodů k závěru, že důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. nejsou dány, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení podle zákona nelze přiznat.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. října 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

